

Ev Pansiyonculuğunun Kırsal Turizme Katkısı: Datça Örneği

Kadir Baysal¹, Özge Alkan¹, Serap Ok² *

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu, Muğla

² Bilim Uzmanı

*Sorumlu Yazar

E-posta:serapmeteok@gmail.com

Geliş Tarihi: 30 Eylül 2019

Kabul Tarihi: 25 Kasım 2019

Özet

Kırsal turizm doğal ve kültürel mirasımızın korunmasında ve tanıtımında sağladığı olumlu etkilerinin yanında, var olan turizm türlerinin tamamlayıcısı ya da alternatifi olmuştur. Kırsal turizmin olumlu yönlerini keşfeden girişimciler, bölgedeki mevcut alternatif kaynakları kullanarak bölgenin yerel ekonomisinin kalkınmasına ve kırsal turizme yönelik ürünlerin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmaktadır. Konaklama sektöründe de girişimci kişiler tarafından alternatif kaynaklar oluşturulmuştur. Bölgede bulunan mevcut konaklama tesislerinin talebi karşılayamaması sonucu yöre halkının evlerini pansiyona dönüştürmesi ev pansiyonculuğu modelini ortaya çıkarmıştır. Bunun devamında gelen turistler tekrar geri dönmek zorunda kalmamış ve tatilini gerçekleştirebilmiş kırsal turizm ürünlerinden faydalanarak kırsal turizme birçok katkı sağlamıştır. Bu çalışmada Datça da ikamet eden ve evlerini Datça'yı ziyaret eden turistlere kiralayan kişiler ile görüşülmüş yöre ekonomisine ve kırsal turizme olan katkıları araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiş olup, ev pansiyonculuğu yapan 15 kişiyle yüz yüze görüşülmüştür. Araştırma verileri görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış sorular aracılığıyla elde edilmiştir. Bunun temel sebebi konu ile ilgili ayrıntılı bilgiye ulaşma çabasıdır. Elde edilen görüşmeden çıkan sonuçlara göre; ev pansiyonculuğunun kırsal turizme birçok yönden etkisinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Datça, Kırsal Turizm, Ev Pansiyonculuğu

The Contribution Of House Pensioning To Rural Tourism: The Case Of Datça

Abstract

In addition to the positive effects on the protection and promotion of our natural and cultural heritage, the rural tourism has become a supplement or an alternative to the existing tourism types. Entrepreneurs, who have discovered the positive aspects of rural tourism, contribute to the development of local economy of the region and the sustainability of rural tourism products by using alternative resources available in that region. In the accommodation sector, alternative sources have been created by entrepreneurs. Due to the inability of the existing accommodation facilities in the region to meet the demand, transforming the houses of the local people into a boarding house has revealed the model of house boarding. Thereafter, tourists did not have to go back, they were able to perform their vacation and they contributed to rural tourism by making use of rural tourism products. In this study, people who live in Datça that rent their houses to tourists visiting Datça were interviewed and the contribution of house boarding to the local economy and the rural tourism was investigated. Qualitative research method was preferred in the study and face to face interview has been performed with 10 people who perform house pensioning. Research data were obtained through semi-structured questions interview method. The main reason for the selection of this method is the effort to reach detailed information about the issue. According to the results of the interviews performed, it has been found that house boarding has effect on rural tourism in many ways.

Keywords: Tourism, Datça, Rural Tourism, House Pensioning

GİRİŞ

Kompleks bir yapıya sahip olan turizm dinamik ve statik olmak üzere iki temel unsur üzerine inşa edilmiştir. Dinamik unsurunu seyahat oluştururken, statik unsurunu ise konaklama oluşturmaktadır [1]. Dolayısıyla konaklama turizm olgusunun en önemli arz kaynaklarından biridir. Ayrıca turist tanımında yer alan ziyaret edilen bölgede en az 24 saat konaklama şartı turizm olayının gerçekleşebilmesi için konaklamanın önemini ortaya koymaktadır. Bugün turizm sektöründeki bir çok değerlendirmeyi, gelişmeyi ve hedef belirlemeyi konaklama istatistiklerini yorumlayarak yapmaktayız. Bir yöre ne kadar doğal ve sosyal arz verilerine sahip olursa olsun, bu verilere ulaşım sağlansa bile o yörede konaklama imkanları yoksa yada çok sınırlıysa turizmi geliştiremeyiz. Bir bölgenin turizmden daha fazla pay alması konaklama imkanlarının varolması ve yaygınlaşmasıyla mümkündür.

Datça, fiziki konumu, iklimi, doğal güzellikleri,

arkeolojik mirası ve somut olmayan kültürel verileri ile Türkiye ve Muğla için önemli turizm destinasyonlarından biridir. Özellikle el değmemiş doğal kaynakları, tahrip edilmemiş çevre, bugüne kadar aşırı yapılaşma ve ikinci konuttan korunmuş koylar Datça turizmi için en önemli zenginliktir. Kırsal yapısını koruyan bir ilçedir.

Benzeri yörelerde turizm sektörünün gelişmesi ile beraber bölgede yaşayan insanların evlerini, yada evlerinin bir bölümünü turizme açarak turiste kiraya vermesi sonucu gelir elde etmekte ve ev pansiyonculuğunu yeni bir iş olarak seçmektedir. Bu durum bölgenin sosyo-ekonomik kalkınmasına ciddi katkılar sağlamaktadır [2].

İstatistiklere baktığımızda Datça'yı ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısı her yıl artmakta olup, varolan tesislerde geceleme sayılarında artış gözlemlenmektedir. Bu durum Datça özelinde konaklama tesisi ihtiyacını ortaya çıkaran bir gelişmedir. Datça'daki konaklama tesislerine baktığımızda; büyük çaplı ve yatak sayısı fazla otel, tatil köyü vb.

konaklama tesislerinden daha fazla belediye belgeli küçük tesisler ve yatak kapasiteleri önemli bir yer tutmaktadır. Belediye belgeli tesislerin çoğu ev pansiyonu, apart ve motel şeklinde faaliyet göstermektedir.

Yapılan bu çalışmada bölgede konaklama tesisleri arasında önemli bir paya sahip ev pansiyonculuğunu geçmişten günümüze araştırmak, elde edilen bulguları paylaşarak, çıkarımlarda bulunmak amaçlanmaktadır. Ev pansiyonculuğunun yöreye olan ekonomik ve sosyal katkıları da ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda önerilerde bulunulmuştur.

Kırsal Turizm Kavramı

Geçmişten günümüze kadar var olan kırsal turizm kavramı, 19.yüzyıldan itibaren gelişmeye başlamıştır. Kırsal turizm gelişen ve büyüme gösteren kentlerde, yoğunluk stres ve bunalıma tepki olarak ortaya çıkan ve günümüze kadar da kendini geliştirerek devam etmiş bir turizm türüdür. Sanayi devrimi bu gelişmeyi daha da hızlandırmıştır, Sanayide yoğun bir şekilde çalışan kişilerin köy evlerine gidip dinlenmeleri de ilk etkinlikler arasındadır [3]. Bu bağlamda Kırsal turizm ile ilgili literatür incelemesi yapıldığında tanımların çoğunda kırsal alan kavramı geçmektedir. Temel tanımlar incelendiğinde kırsal turizm turistlerin değişik kültürlerle tanışmak istemesi ile tatil yerleri tercihi olarak doğal ve kırsal ortamları seçmesi ve bu ortamlarda konaklamaları boyunca kırsal yerleşmeye özgü faaliyetleri izlemeleri yada katılmaları ile tamamlanan bir turizm türüdür [4]. Diğer bir tanıma göre kırsal turizm kavramı, doğal alanlarda yapılaşmanın az olduğu, açık alan faaliyetlerin fazla ve bireysel aktivitelerin yoğun olduğu, yerel ve küçük işletmelerin bulunduğu, yerel mimari ve atmosferin korunarak sürdürülen bireysel turist iletişiminden oluşan ve genel olarak mevsimsel olan bir turizm türüdür [5]. Tanımlarda olduğu gibi kırsal turizm genel olarak kırsal küçük yerleşim yerlerinde ve doğal alanlarda yapılmaktadır. Bu durum kırsal turizmin uygulandığı alanlarda bölge ekonomisine katkı sağlayan tarım, ormancılık, el sanatları vb. etkinlikleri ön planda tutulmakta ve konaklamada da sektörel gelişimi sağlamaktadır [6]. En genel durumu ile kırsal turizm kent alanları dışında kalan tarımın yada ilgili etkinliklerin yapıldığı alanları içeren köy mezra, vb. isimlerle anılan yerlerde oluşan turizm faaliyetidir [7]. Kırsal turizm yapıldığı bölgede ekonomik ve sosyal olarak bir çok katkı sağlamaktadır. Ancak unutulmaması gereken önemli hususlardan biri kırsal turizmin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği için yapılan bölgedeki ekonomik katkısının saptanmasıdır. Kırsal turizmin kadının istihdamı, yerel halkta girişimcilik ruhunun canlanması, yerel ekonomiye girdi sağlanması ve ekonomik sektörü dinamik tutması ile önemli bir güce sahip olduğu bilinmektedir [8].

Türkiye’de Konaklama Sektörü Ve Ev Pansiyonculuğu Kavramının Gelişimi

Turizm sektörü emek yoğun bir sektördür. Teknoloji ve otomasyon sisteminin kullanımının sınırlı olması sektörün emek yoğun vurgusunu her zaman ön planda tutmuştur. Bundan dolayı istihdam çeşitliliği ve yoğunluğu diğer sektörlerle göre her zaman daha fazla olmuştur. Turizme olan talebin artışı sektörde çeşitli istihdam alanlarının artmasını tetiklemiş ve yeni iş olanakları ve istihdam imkanları sağlamıştır [9]. Oluşan bu gelişimlere paralel olarak konaklama işletmeleri de varlığını ve çeşitliliğini arttırarak günümüze kadar gelişimini devam ettirmiştir. Bu gelişimde turizmde destinasyonlardaki konaklama kolaylıkları o bölgede turizmin gelişmesinde rol oynayan önemli etkenlerden biri olmuştur. Bu önemli faktörü oluşturan konaklama sektörünün geçmişine bakıldığında Selçuklular ve Osmanlılar tarafından inşa edilmiş olan hanlar ve kervansarayların tarihi öneme sahip olduğu görülmektedir. O zamandan günümüze kadar sürekli

olarak talep doğrultusunda kendini geliştiren konaklama sektörlerinin modern örnekleri ilk olarak Orient Express’in İstanbul’ a yapmış olduğu tren seferlerinden sonra görülmektedir. Bu yıllarda İstanbul da birçok konaklama tesisinin açıldığı bilinmektedir. İlk modern anlamdaki konaklama tesisi 1982 yılında açılmış olan Pera Palastır. Türk turizminin gelişmesine öncülük eden ve uluslararası otel zinciri olarak kurulan işletme de İstanbul Hilton oteli olmuştur [10], [11].

Özellikle 1982 yılında çıkarılan Turizm Teşvik Kanunundan sonraki süreçte Türkiye, turizm sektöründe düzenlemeler yapmış sektörü daha dinamik bir yapıya ulaştırmıştır. Bu dinamik yapı turizm talebinde artış sağlamış olup, sosyal ve ekonomik konulardaki eksiklikler, konaklama işletmesi ve alt yapı eksikliğine rağmen dünyada gözde destinasyonlar arasında girmeyi başarmıştır. Turist sayısında oluşan hızlı artış nedeni ile konaklama işletmeleri çoğalarak artan talep karşılanmaya çalışılmıştır [12]. Bu talep yoğunluğunda Türk insanının misafirperverliği ön plana çıkmıştır. Bunun en güzel örneklerinden biri Antalya şehir merkezinde yer alan Kaleiçi semtinde Avrupalı turistlerin konaklama tesisi bulamadığı dönemlerde yerel halkın karşılıksız olarak turistleri evlerinde ağırlamalarıdır. Turistlerden hiçbir konaklama ücreti alınmamıştır. Fakat turistler karşılaştıkları bu samimi yaklaşımlar sonucunda bölgenin yerel ürünlerini satın almışlar ve bir sonraki dönemlerde yerel halka hediyeler getirmişlerdir [13]. Bu yaklaşım kalıcı turist profili oluşumu sağlamış girişimci kişilere ilham olmuş ve pansiyon işletmeleri açmalarına doğru yöneltmiştir. Bu gelişime paralel olarak ev pansiyonculuğunun gelişim tablosuna bakıldığında; Bodrum, Antalya, Alanya, Kuşadası vb. kıyı şehir ve ilçelerinde 1960’ lı yıllarda başlayan ev pansiyonculuğu modeli 1975 yıllarında Side’de devam etmesi ile tüm Türkiye geneline yayılmış ve birçok kişilerin evlerini pansiyona çevirmesi ile önemli bir artış göstermiştir. 1970’ li yıllarda iç turizm de oluşan canlanma sonrasında mevcut otellerin yeterli sayıda yatak kapasitesine sahip olamaması ev pansiyonculuğu modelini önemli hale getirmiştir. Yerli halk oluşan talep karşısında kendi oturmuş oldukları evleri dahi ev pansiyonu modeline dönüştürmüşlerdir [14]. Ev pansiyonculuğu bulunduğu destinasyonda önemli bir ekonomik açılım oluşturmuştur. Yöre halkı için, hem kendi gelirlerinin artmasına hem de bulunduğu bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına birçok katkı sağlamıştır. Tanım olarak ev pansiyonculuğu modeline bakıldığında, literatürde bulunan en somut tanım; Turistik taleplerin yüksek olduğu dönemlerde daha ucuz ve temiz yatak kapasitesi oluşturulması ve bunun yanında turistlerin toplumsal yapılarımızı tanımasını kolaylaştırmak amacıyla ailenin devamlı oturmakta olduğu evinin birkaç odasını normal bir ev düzeni içinde pansiyon haline dönüştürmesidir [15]. Diğer bir tanıma göre; turistlerin ev sahibi ailenin kendi evlerinde ücret karşılığında kaldıkları ve bu süreçte ev sahibi aile ile iletişim ve etkileşim halinde oldukları konaklama işletmelerdir [16]. Uluslararası yazında ev pansiyonculuğu kavramı guest house, boarding house, lodging house yada hostel gibi yapılarla aynı anlamda değerlendirilen ucuz oteller kategorisinde yer alan işletmelerdir. İngiltere’ de guest house, Almanya’ da gasthouse olarak bilinen işletmeler ev pansiyonculuğu modeli olan işletmelerdir [17].

Karacaer [18] ev pansiyonculuğunu tanımlamada, ev pansiyonculuğunun diğer işletmelerden ayıran özelliklere vurgu yapmıştır. Bu özellikler:

- Ev pansiyonu işleten kişiye her zaman ulaşılabilir olması
- Ev pansiyonlarının diğer işletmelerden daha farklı kendine has bir tasarıma sahip olması
- Misafirlerin samimi bir ortamda ağırlanarak kendilerini bir arkadaşının ya da kendi evlerindeymiş gibi

hissetmesi yeme içme ihtiyaçlarını daha çok yöreye ait mutfak kültürüne uygun şekilde karşılamaları

- Ev pansiyonunda konaklayan turistler ev ve yöre halkı ile daha iç içe olabilmesi
- Ev pansiyon işletmelerinde daha çok bir ev havasının hakim olması gösterişli oda ve salonların olmaması
- Ev pansiyon işletmelerinde sunulan hizmetlerin çoğu aile bireyleri tarafından verilmesi
- Diğer işletmelere göre daha uygun fiyata hizmet sunulması
- Genel olarak konaklama süresi otelde olan konaklama süresine göre daha uzun olması

Datça'nın Turizm Potansiyelinin İncelenmesi

Datça İlçesine Genel Bakış

Muğla iline bağlı bir ilçe olan Datça, coğrafi bölge olarak Ege bölgesinde olup, Akdeniz ve Ege'nin buluştuğu noktada, yarım ada üzerinde kuruludur. Kara ile tek bağlantısı Marmaris tarafındadır. Bu bağlantının en dar yeri 800 metre kadar incelmektedir [19]. Yüzölçümü 446 km² olup, üç tarafının denizlerle çevrili olması nedeniyle 235 km. lik bir kıyı şeridinde ve çeşitli fiziki yapıları bulunan 52 adet koya sahiptir. İlçenin sahip olduğu alanın % 66'sı ormanla kaplıdır. Oksijen zenginliği bakımından Dünya'nın önde gelen bölgelerindedir. Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü bölgede Datça ılıman iklim özelliği ile dikkat çekmektedir [20]. Datça ve çevresindeki antik kentler ve tarihi buluntulara göre ilçenin geçmişinin M.Ö. 2000'lere dayandığı söylenebilir. Yarımada üzerindeki ilk yerli halk Karyalılar olup, burada en parlak dönem Dorlar döneminde yaşandığı bilinmektedir. Burgaz mevki olarak bilinen bölgede Dorlar Knidos'u kurmuştur. Sonrasında bölge önce Lidya egemenliğine, sonrasında ise Persler'in egemenliğine girmiştir [20]. Ticari amaçların öne çıkmasıyla yarımadanın en ucu olan Tekir Burnuna taşınan Knidos, M.Ö. 3.yüzyılda Büyük İskender'in, M.S.2. yüzyıldan itibaren Roma İmparatorluğunun, sonrasında ise Bizans egemenliğinde kalmıştır. Knidos kenti çeşitli istilalar ve

doğal afetler sonucunda terk edilecek kadar tahrip olmuştur. Bölge sonrasında Menteşe Oğulları Beyliği ve Osmanlı İmparatorluğuna bağlanmıştır 1909'da Osmanlı Padişahı 5. Mehmet (Sultan Reşad) zamanında ismi Reşadiye olan ilçe Cumhuriyet döneminde yeniden Datça ismini almıştır. Yerleşim olarak merkezi Reşadiye mahallesinde olan Datça'nın ilçe statüsü kazanması 1928 yılında olmuştur. Bugünkü ilçe merkezi olan İskele mahallesine ise 1947 yılında taşınmıştır [21]. Datça'ya karayolu ile ulaşım ancak Marmaris üzerinden sağlanmaktadır. Datça'nın Marmaris'e uzaklığı 71 km., il merkezine uzaklığı ise 125 km.dir. Denizyolu kullanılarak Datça ile Bodrum arasında sayıları yaz aylarında artan feribot seferleri düzenlenmektedir. İlçe Dalaman havalimanına 178 km, Milas-Bodrum havalimanına ise 201 km. uzaklıktadır. Datça ilçesinin nüfusu 22. 261 dir[22]. Özellikle yoğun sezon olarak adlandırılan yaz aylarında nüfus oldukça artmaktadır.

Datça Ve Turizm

İlçe ekonomisinin dayandığı en önemli sektörlerden biri de turizmdir. Özellikle bölgenin sahip olduğu çok sayıda ve birbirinden farklı deneyim sunan temiz koylar, dalış merkezleri, ılıman iklim, derin tarih ve buluntuları, zengin mutfağı, el sanatları, pazarı, kamp alanları, özellikle son yıllarda artan fuar, festival ve şenlikler, turistlere aktarılmayı bekleyen kültürel zenginlikleri Datça'nın turizmde ciddi bir destinasyon olması yolunda önemli arz kaynaklarıdır. 1970 yılında ilçenin öncelikli turizm bölgesi ilan edilmesi ile bölgede turizm faaliyetleri başlamış olup, yıldan yıla, konaklama tesisleri, restoranlar ve turizme hizmet eden çok çeşitli işletmelerin sayısı artmıştır [20]. Son zamanlarda bölge için ulaşım kolaylıklarının sağlanması Datça'yı ziyaret eden kişi sayısının da düzenli olarak artış göstermesine neden olmuştur. Özellikle tek karayolu bağlantısı olan Marmaris ile arasındaki karayolunun ve şartlarının iyileştirilmesi turizme yansımıştır. Aşağıda verilen tablo 1 ve tablo 2 de 2011 den itibaren oluşan artış görülmektedir.

Tablo 1. Datça'da Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresinin Dağılımı 2011-2018 [23].

YILLAR	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
2018	2 463	36 705	39 168	8 326	118 875	127 201	3,38	3,24	3,25
2017	1 149	20 754	21 903	8 109	78 938	87 047	7,06	3,80	3,97
2016	7 001	18 958	25 959	54 765	46 913	101 678	7,8	2,5	3,9
2015	5 612	39 484	45 096	43 877	97 459	141 336	7,80	2,50	3,10
2014	1 118	14 977	16 095	3 202	50 242	53 444	2,90	3,40	3,30
2013	4 481	2 398	6 879	25 682	5 790	31 472	5,70	2,40	4,60
2012	1 495	1 337	2 837	10 215	3 747	13 962	6,80	2,80	4,90
2011	105	1 411	1 516	334	3 547	3 881	3,20	2,50	2,60

Kaynak; Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2019

Tablo 2. Datça’ da Mahalli İdarelerce Belgelendirilen Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresinin Dağılımı (2011-2018) [23].

YILLAR	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
2018	4 225	111 885	116 110	11 631	301 747	313 378	2,75	2,70	2,70
2017	2 649	94 735	97 384	8 520	271 907	280 427	3,22	2,87	2,88
2016	221	4 417	4 638	1 001	9 821	10 822	4,50	2,20	2,30
2015	257	2 827	3 084	1 580	7 242	8 822	6,10	2,60	2,90
2014	225	2 002	2 227	957	9 775	10 732	4,30	4,90	4,80
2013	219	3 448	3 667	759	8 988	9 747	3,50	2,60	2,70
2012	7 480	19 991	27 471	30 037	71 289	101 326	4,10	3,60	3,70
2011	19 427	17 903	37 330	44 916	55 511	100 427	2,30	3,10	2,70

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2019

Datça Dünya Çevreyi Koruma Vakfı tarafından 1999’da belirlenen ve acil olarak korunması gereken 100 yeryüzü noktasından bir tanesi olarak kabul edilmiştir [19]. Datça yarımada olması nedeniyle çok sayıda bük, koy ve plaja sahiptir. Bunların bir kısmı Ege denizi bölgesinde iken, bir kısmı da Akdeniz bölgesi içerisinde yer almaktadır. Bük, koy ve plajlar mavi yolculuk ve günü birlik tekne turlarının duraklarıdır. En önemli bük ve koylar; Kızılbük, Hayıt Bükü, Ova Bükü, Palamut Bükü, Karaincir Koyu, Çiftlik Koyu, Kurucabük, Kargı, Domuzbükü, Gökçeler Bükü, Akvaryum, Sarı liman, Küçük Çatı, Çatı, Kızılağaç, Alavara, Çakal, Damlacık, Mersincik, Murdala, İskandil, Günlücek, Lindos koylarıdır[19]. Plajlarının önemli bir kısmı mavi bayraklı plaj statüsündedir. Datça ve çevresi mavi yolculuk güzergahının önemli bir noktasını oluşturmakta hem bu durum, hem de Yunan adalarının yakınlığı ile buralardan gelen turistler ilçe ekonomisine ciddi bir girdi sağlamaktadır. Ayrıca Teke Suyu Mağarası, Gebekum Doğa Parkı Fosil Kumlu Koruma alanı, Yel değirmenleri önemli turistik mekânlardır.

Knidos Datça yarımadasının en ucunda Reşadiye bölgesinde Tekir burnu üzerinde yer alan Dünya’nın en önemli antik kentlerinden birisidir. Bir liman kenti olan Knidos dönemin en ünlü Tıp merkezlerinden biri olmuştur. Kent ünlü heykeltıraş Protekstel’ in yaşadığı ve yaptığı Afrodit heykeli ile bütünleşmiştir. Bunun yanında dönemin ünlü Astronomi ve matematikçisi Eudoks, ünlü mimar Sostrako burada yaşamış ve çok sayıda eserler vermişlerdir [24]. Knidos antik kentinde ünlü Afrodit heykelinin yanında Afrodit tapınağı ve sunağı, Demeter kutsal alanı, Korinth tapınağı, Dor tapınağı, meclis binası, 4500 kişi kapasiteli tiyatro, dönemin pazar yeri olan Agora, Helenistik dönem Odeon, kiliseler, batısında ve güneyinde bulunan liman kalıntıları ve Knidos güneş saati gibi çok sayıda tarihi eser bulunmaktadır. Bulunan tarihi ve kültürel değerler Knidos kentinin dönemin ticaret, tıp, din ve kültür merkezi olduğunun bir göstergesidir. Ünlü coğrafyacı Strabon’un Knidos için ‘‘Tanrı yarattığı kulun uzun ömürlü olmasını

isterse Datça yarımadasına bırakır’’ sözü bölge ikliminin, oksijeninin ve flora çeşitliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkisine dikkat çekmektedir [25]. Knidos dışında Burgaz (Eski Knidos) ve Sarıliman kalıntıları, Hızırşah camii ve kültür evi, Emecik köyünde tapınak kalıntıları, Eski Datça gezilip görülebilecek tarihi ve kültürel mekânlardır. Su altı dalış merkezleri, günü birlik tekne turları, başta Badem Çiçeği Festivali olmak üzere çok sayıda etkinlik, Türkiye’de üretilen en iyi badem çeşitleri, zeytin, zeytinyağı, badem, çok çeşitli balık ve deniz ürünleri, kekik, kekik balı, çam balı gibi kendine has ürünlerle özdeşleşen zengin mutfağı Datça’nın diğer turistik çekim unsurlarını oluşturmaktadır.

Son yıllarda Datça’ya artan ilgi konaklama tesislerine de yansımış durumdadır. Bölgede konaklama tesisleri artmakta ve özellikle pansiyon gibi küçük ölçekli konaklama işletmelerinin sayısında artan bir ivme görülmektedir. Tablo 3 de bakanlık işletme belgeli ve Tablo 4 de ise belediye belgeli konaklama tesislerinin sayıları verilmiştir.

Tablo 3. Datça’ da Bulunan Bakanlık İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri [19].

TESİS ADI	TÜRÜ	ODA	YATAK
ADABURNU GÖLMAR OTEL	3*	147	294
ORCEY OTEL	3*	45	90
OTEL MARE	3*	50	100
FLOW DATÇA SURF & BEACH HOTEL	2*	38	76
AK-TUR DATÇA KAMPİNG TESİSLERİ	Pansiyon-kamp.	20	42
DATÇA BAĞ (ÇİFTLİK-BAĞ EVİ)	özel tesis	5	10
DATÇA DORİS HOTEL	özel tesis	8	16
PERİLİ BAY RESORT	özel tesis	152	349
YAĞHANE	özel tesis	7	14
TOPLAM	9 TESİS	472	991

Kaynak: Muğla Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, 2019.

Tablo 4. Datça da Bulunan Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri [26]

TESİS SAYISI	TÜRÜ	ODA	YATAK
85 ADET	PANSİYON-APART-MOTEL VB.	1221	2799

Kaynak : Datça Belediyesi, 2019

Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada Datça da ikamet eden ve evlerini Datça’yı ziyaret eden turistlere kiralayan kişiler ile görüşülmüş yöre ekonomisine ve kırsal turizme olan ekonomik sosyal ve yöresel ürünlerin tanıtımına katkıları araştırılmıştır. Datça yöresi tanıtımı açısından olumlu yada olumsuz etkilerinin neler olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda destinasyonun konaklama sektörüne katkı sağlayan ev pansiyonlarının Datça adına pazarlama aracı olarak da katkı sağladığının gösterilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında örnek olarak seçilen Datça yöresinde ev pansiyonlarının ekonomik ve sosyal katkılarının tespit edilerek ev pansiyonculuğunun geliştirilmesi için gerekli olan adımların neler olabileceği ile ilgili bu işi yapan kişilerin görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırmanın Evreni ve Yöntemi

Bu çalışmada Datça’ da ikamet eden ve evlerini yöreyi ziyaret eden turistlere kiralayan kişiler ile görüşülmüş yöre ekonomisine ve kırsal turizme olan katkıları araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiş olup, ev pansiyonculuğu yapan 15 kişiyle yüz yüze görüşülmüştür. Araştırma verileri görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış sorular aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini Datça ilçesinde yaşayan ve evlerini pansiyona veren kişiler oluşturmaktadır. Kolayda örneklem yöntemi ile araştırmanın evreni kolayca ulaşılabilen kişiler arasından seçilmiştir. Benzer cevapların alınmaya başlanmasıyla veri toplama işlemi sonlandırılmıştır.

Derinlemesine görüşmede sorulacak olan soruların oluşturulması aşamasında kırsal turizm ile ilgili literatürden yararlanılmış ve bu alanda uzman olan kişilerin görüşleri alınmıştır. Datça’da ev pansiyonculuğu yapan kişilerden verilerin toplanması 1-5 Mayıs 2019 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Toplam 15 kişiyle görüşme yapılmış, elde edilen veriler, alt konu başlıklarına ayrılarak sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. İç geçerliliği sağlamak için, araştırmacılar tarafından alınan notlar, görüşme yapılan kişilere tekrar okunarak, söylemek istediklerinin doğru biçimde kayıt altına alınıp alınmadığının kontrolü

yapılmıştır.

Araştırma Bulguları

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Yaş		
20-35	2	13,3
36-50	6	40
51-65	7	46,7
Toplam	15	100
Cinsiyet		
Erkek	1	6,7
Kadın	14	93,3
Toplam	15	100
Eğitim		
Ortaöğretim	13	86,66
Lise	1	6,67
Doğum yeri		
Datça	10	66,67
Ankara	1	6,67
İzmir	2	13,32
İstanbul	1	6,67
Muğla	1	6,67
Toplam	15	100
Datça da ikamet süresi		
25yıl ve altı	6	40
26-45	6	40
45yıl ve üzeri	3	20
Toplam	15	100
Üniversite	1	6,67
Toplam	15	100

Tablo 5 'de katılımcıların demografik bilgilerine yer verilmiştir. Katılımcılar "yaş değişkenine" göre incelendiğinde %13 'ü "25 ve 35" yaş aralığında" (f=2); %40'ı "36-50" yaş aralığında" (f=6), %46,7' si "51-65" yaş aralığında" (f=7) olarak dağılmaktadır. Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların %93,3'ü (f=14) "kadın" %6,7'si (f=1) "erkekler"den oluşmaktadır. Eğitim değişkenine göre katılımcıların %86,66'si (f=13) "ortaöğretim" , %6,67'si (f=1) "lise" ve % 6,67 'si (f=1) "üniversite" mezundur. Doğum yeri değişkenine göre katılımcıların %66,67'si (f=10) "Datça" da doğduğunu belirtmiştir. %33,33'ü (f=5) doğum yerini "Datça dışında" olduğunu belirtmiştir. İkamet süresi değişkenine göre katılımcıların %40'ı (f=6) "25 yıl ve altı" Datça'da ikamet ekmekte %40'ı (f=6) "26- 45" yıl arası Datça'da ikamet etmekte ve %20 'si (f=3) "45 yıl üzeri" Datça da ikamet etmekte olduğunu belirtmiştir. Tablo 1 de Datça da ikamet eden araştırmamıza katılan katılımcıları tanımlayıcı bilgiler verilmiştir Çalışmaya katılan katılımcılarımızın çoğunluğunun Datçalı olması o yöreye hakimiyetlerinin fazla olduğunu göstermiştir. Bu durum çalışma sonuçlarımızın geçerliliği açısından önemli bir unsur olmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların Ev Pansiyonculuğunu Yapma Süreleri

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yıl		
1-10	6	%40
11-20	5	%33,33
21 ve üzeri	4	26,67
Toplam	15	100

Tablo 6 da Katılımcılara sorulan "kaç yıldır ev pansiyonculuğu işini yapıyorsunuz?" sorusu sorulmuş, ev pansiyonculuğu yapma süreleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan %40'ı (f=6) "1-10" yıldır bu işi yaptığını , %33'ü (f=5) "11-20" yıl bu işi yaptığını , %27'si (f=4) "21 ve üzeri" yıldır bu işi yaptığını belirtmiştir. Katılımcılardan aldığımız cevaplar incelendiğinde talebin sürekliliğini ve var olan girişimcilerin yanında yeni ve genç girişimcilerinde olduğunu bu sektörün de devamlılığını göstermektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Ev Pansiyonculuğu Yapma Fikrine Yönelme Nedenleri

Alınan Cevaplar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Konaklama yeri bulamayan misafirlerin evlerinde misafir olması ile başlanması	5	33,33
Emekli olunca zamanın olması ve misafirlerle iletişimi sevmeleri istedim	3	20
Oğlumun fikriydi turizm lisesi mezunu o açtı	1	6,67
Komşum bu işi yapıyordu kazancı çok iyiydi bende başladım	1	6,67
Kazancının iyi olduğunu düşündüm başladım memnun kaldım	1	6,67
Ev hanımlarının ekonomik olarak eşine destek olmak istemesi	4	26,66
Toplam	15	100

Tablo 7 . de "Katılımcılara "Ev pansiyonculuğu yapma fikri sizde nasıl oluştu (çevrede yapanlar mı etkiledi,tatile gittiğiniz yerlerden mi gördünüz vb.)" sorusu sorulmuş alınan benzer cevaplar gruplandırılarak diğer cevaplar aynen aktarılmıştır. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde ilk sırada "Konaklama yeri bulamayan misafirlerin evlerinde misafir olması ile başlanması" %33,33 (f=5), 2. sırada "Ev hanımlarının ekonomik olarak eşine destek olmak istemesi" ile başladıklarını %26,66'si (f=4) , 3.sırada "Emekli olunca zamanın olması ve misafirlerle iletişimi sevmeleri istedim" emekli olunca zamanı değerlendirme olarak başladıklarını %20 (f=3) , 4.sırada "Oğlumun fikriydi turizm lisesi mezunu o açtı" yeni mezun olan oğluna iş imkanı olması için % 6,67 si (f=1) 5. sırada % 6,67 si (f=1) komşusunun bu işi yapıyor olması 6.sırada % 6,67 si (f=1) de bu işin kazancının iyi olduğunu belirterek, ev pansiyonculuğuna başlamıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde oluşan talep karşısında girişimci kişilerin kendilerine yeni iş imkanları yarattığı ve diğer girişimci komşularına örnek olduğu ev pansiyonculuğun bölgede ekonomik bir canlılık yarattığını göstermektedir .

Tablo 8. Katılımcıların Ev Pansiyonculuğu Yapmadan Önceki Meslekleri

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Meslek		
Ev hanımı	9	59,99
Emekli	3	20
Öğrenci	1	6,67
Balacı	1	6,67
Cafe İşletmecisi	1	6,67
Toplam	15	100

Tablo 8 de "Katılımcılara ev pansiyonculuğu yapmadan önce hangi işi yapıyordunuz" sorusu sorulmuştur. Katılımcıların vermiş oldukları cevapları incelendiğinde %59,99'u (f=9) "ev hanımı", %20'si (f=20) "emekli", %6,67'si (f=1) "bal satan işyerinin olduğunu", %6,67 'si (f=1) "cafe işletmecisi" olduğunu belirtmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda ev pansiyonculuğu çalışmayan ev hanımları için yeni bir iş imkanı olmuştur. Onlarında ekonomiye katkı sağladığını göstermektedir.

Tablo 9. Müşterilerin Kullandığı İletişim Ağı

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Müşteri tavsiyesi	7	46,7
Telefonla	4	26,66
Çevre esnafın yönlendirmesi	2	13,3
İnternet	1	6,67
Direk olarak geliyorlar	1	6,67
Toplam	15	100

Tablo 9 da Katılımcılara "Müşterileriniz size nasıl ulaşıyor iletişim yolunuz nedir (telefon, tanıdık vasıtasıyla müşteri tavsiyesi, internet vb.)" sorusu sorulmuş . Katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde sıklık açısından 1.sırada %46,67 (f=7) "müşteri tavsiyesi" üzerine iletişim sağladıklarını, 2.sırada %26,66 (f=4) "telefonla"

iletişim kurduğunu, 3.sırada %13,3 (f=2) çevrede bulunan esnafların yönlendirmesi ile iletişim sağladıklarını belirtmiştir. %6,67 (f=1) sı iletişimi yolu olarak "internet" kullandığını %6,67 si de (f=1) "müşterilerin direkt olarak" gelip iletişime geçtiğini belirtmiştir. Alınan cevaplar ev pansiyonunda konaklayan müşterilerin başkalarına tavsiye etmesi, memnuniyet derecelerinin ve işletme sahipleri ile sosyal iletişimlerinin çok güçlü olduğunu göstermektedir.

Tablo 10.İşletmeye Talebin Yüksek Olduğu Zamanlar

Değişkenler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Temmuz	3	20
Ağustos	2	13,33
Temmuz ve Ağustos	10	66,67
Toplam	15	100

Tablo 10'da "Hangi aylarda talep artışı oluyor" sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar yer almaktadır. Katılımcıların %66,67'si (f=10) Temmuz ve Ağustos aylarında yoğunluğun olduğunu %20'si (f=3) sadece Temmuz ayında yoğunluğun olduğunu %13,33'ü (f=2) de, sadece Ağustos ayında daha yoğun olduklarını belirtmiştir.

Tablo 11.Müşterilerin İşletmeyi Tercih Etme Durumları

Alınan Cevaplar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Gelirler	8	53,31
Tabi ki her yıl gelirler akraba gibiyiz	1	6,67
Tabi benim müşterilerim benden başka bir yere gitmezler	1	6,67
Gelen olur ama bazen yer olmayınca bana kızıp gidiyorlar	1	6,67
Gelmezler mi artık kendi evleri gibi bazıları eşyalarını hiç götürmez yazın tekrar kullanır	1	6,67
Gelmez olurlar mı onlar benim dostum	1	6,67
Gelirler mesela İstanbul'da benim müşterim vardı işyerinde beni anlatmış onlarda geldiler	1	6,67
Gelirler birde akrabalarını gönderirler	1	6,67
Toplam	15	100

Tablo 11 de Katılımcılara "Misafirleriniz sizi tekrar tercih ediyor mu?" sorusu sorulmuş benzer cevaplar gruplandırılarak diğer cevaplar aynen aktarılmıştır. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde müşterilerin % 93,33 'nün (f=14) nin her yıl aynı işletmeyi tercih ettiği ve müşteri sadakatinin oluştuğu görülmektedir. % 6,67'si (f=1) başka bir yere gittiğinin bunun nedeninin de işletme de yoğunluktan dolayı yer olmamasıdır.

Tablo 12 . Sunulan Diğer Hizmetler

Alınan Cevaplar	Frekans (f)	Yüzde(%)
Hayır sadece konaklama hizmeti veriyorum	1	6,67
Bal ve badem satışı	4	26,66
Zeytin satışı ve bal satışı aynı anda	4	26,66
Zeytin ve zeytin yağı satışı aynı anda	1	6,67
Zeytin yağından yapılan sabun satışı	2	13,33
Eşimin teknesi var müşteriler geldiği zaman tekne turu düzenliyor	1	6,67
İğne oyasını çok güzel yapan komşularım var onlardan alıp satış yapıyorum eskiden buralarda ipekten çok güzel dokumalar yapıldı	1	6,67
Kızım dokuma el çantası yapıyor onların satışı oluyor	1	6,67
Toplam	15	100

Tablo 12 de Katılımcılara "Konaklama hizmetinin yanında sunduğunuz başka hizmetler varmıdır (yöresel ürün satışı ,hamam ,vb.)?" sorusu sorulmuş benzer cevaplar gruplandırılarak diğer cevaplar aynen aktarılmıştır. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde %6,67 (f=1) oran dışında kalan (%93,33 (f=14) tüm katılımcılar yöresel ürün satışı yapmakta ve diğer farklı hizmetler vermektedir. Konaklama hizmetinin yanında bu hizmetlerin ve satışların olması bölge ekonomisine ve yöresel ürünlerin tanıtılmasına katkı sağlamaktadır.

Tablo 13. Ev Pansiyonlarının Datça 'ya Olumlu Ve Olumsuz Katkıları

Alınan Cevaplar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bence bizde kalanlar Datça'yı öğreniyor her koyu geziyor bizim kültürümüzü öğreniyor	1	6,67
Bence olumlu çünkü müşteriler tekrar geliyorlar	1	6,67
Olumsuz tarafı şu olabilir altyapımız yok otelde kalanlar hissetmiyor ama bizi tercih edenler bunu görüyor onun dışında çok mutlu oluyorlar	1	6,67
Bizim her şeyimizi öğreniyorlar otelde kalanlar iğne oyamızı ve güzel reçellerimizi göremiyor	1	6,67
Bence çok olumlu zeytin satışı da yapabiliyoruz	1	6,67
Bence olumlu biz gelenlerle bir aile oluyoruz	1	6,67
Yollarımız çok kötü bizden memnunlar ama yol yüzünden mutsuz oluyorlar	1	6,67
Datça da herkes herkesi tanıyor müşterileri bütün esnafla tanıştırıyoruz onlar içinde iyi oluyor	1	6,67
Bazıları otel seviyor yer olmayınca bizde kalıyor ve hep bize geliyorlar	1	6,67
Olumlu yönü yazın çok iyi paralar kazanıyoruz kötü yönü bazen çok kalabalık oluyor Datça'nın alt yapısı kaldırmıyor	1	6,67
Datça'yı ve Datça bademini tanıtıyorlar	1	6,67

Olumsuz yönü sadece bizi konaklayanlar ve tanıdıkları yada yer bulamayanlar bizi buluyor varlığımızı gösteremiyoruz	1	6,67
Gelen müşterilerimizin hepsi İstanbuldan başka yerden bizi bilen yok ama bizde gelenlerden çok şey öğreniyoruz onlar sayesinde daha kaliteli iş yapmaya çalışıyoruz geçen hafta ressam grubumuz vardı oğlumun çok ilgisini çekti ve çok yardımcı oldular	1	6,67
Olumlu Datça mızı öğreniyorlar	1	6,67
Olumsuz bazıları hizmeti beğenmiyor ve bir daha Datça'ya gelmiyor	1	6,67

Tablo 13. de Katılımcılara “*Size göre müşterilerin ev pansiyonlarında konaklamalarının datça için olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?(ekonomik katkı ,imaj,tanıtım ,bv.)*” sorusu sorulmuş ve cevaplar aynen aktarılmıştır. Tablo 13 de Katılımcılara vermiş oldukları cevaplara bakılarak genelleme yapıldığında % 26,68’i (f=4) olumsuz yönlerini vurgulamış diğer katılımcılar %73,32 si (f=11) olumlu yönlerinin daha çok olduğunu belirtmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda Datça’da ev pansiyonculuğunun sosyal ve ekonomik katkılarının işletmecileri mutlu ettiği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ev pansiyonları küçük ölçekli aile işletmesi olup, basit örgüt yapısına sahip ve tek ürün veya tek pazara odaklanma eğilimi vardır. Ayrıca bu tür işletmeler, diğer konaklama işletmelerine nazaran daha az değişime açık olup, risk oranları daha azdır. Sadeliği ve ücretli personel çalıştırmaması nedeniyle daha ucuz olan pansiyonlar, otel ve benzeri konaklama işletmelerinin bulunmadığı küçük yerleşim yerlerinde özendirilebilir ve yöre halkı için önemli bir gelir kaynağı oluşturulabilir.

Datça’ nın sahip olduğu konaklama tesislerini incelediğimizde; Mahalli İdarelerce belgelendirilen konaklama tesislerinin, bakanlık işletme belgeli tesislerinin sayısına göre oldukça fazla olduğunu söyleyebiliriz. Belediye belgeli tesislerin oda ve yatak sayıları bakanlık belgeli tesisleri oda ve yatak sayılarının 3 katı civarındadır. Bu durum tesislere geliş sayısı ve tesisler de yapılan geceleme sayılarına da fazlasıyla yansımıştır. Datça’ ya turistlik amaçlı gelenler ev pansiyonları gibi küçük, aile işletmelerini tercih etmektedir. Dolayısıyla Datça için ev pansiyonları, apart oteller vazgeçilmez birer konaklama arz kaynaklarıdır. Bölgeye olan ilginin artması ve hem yabancı hemde yerli turist sayısının sürekli artması sonucu ev pansiyonlarının sayısında da ciddi bir artış olmuştur.

Alternatif turizm şekillerinin günümüzde yaygınlaşmasıyla daha sakin yerlere ilginin artması ile doğal ve yerel yaşamı daha yakından görme merakının artması ile konaklama sektöründe her zaman yeri ve önemi olan ev pansiyonculuğunu ön plana çıkarmıştır. Büyük ölçekli konaklama tesislerinin soğuk atmosferlerindense sıcak bir aile ortamında tatilini geçirmek, yöresel lezzetleri ve kültürleri yakından takip etme olasılığını sağlayan ev pansiyonculuğu cazip hale gelmiştir. Bunlara rağmen; ev pansiyonların gelirlerinin az, reklam ve tanıtımının yetersiz, altyapının eksik, nitelikli ev pansiyonu sayısının az olması ve kalifiye eleman yokluğu ise kendilerinin dezavantajlarıdır. Bunlara ek olarak günden güne ilçenin tanınması ve turizmin gelişiyor olması yörede girişimcilik talebinin artması olumlu fırsat olarak değerlendirilebilir.

Böylelikle yörede işsizlik sorunu azalmakta, özellikle kadınların ev pansiyonculuğu yapmasıyla aile ekonomisine katkı sağladığı görülmektedir. Ev pansiyonculuğu, yoğun olduğu Datça’ da sürdürülebilir turizmin gelişiminde, yerel halkın girişimciliğinin artırılması ve yerel kalkınma adına önemli bir yer tutmaktadır. Yöre halkının geçimine ve yöreye sağlanan ekonomik katkının sürdürülebilirliği için daha kaliteli hizmet verilmelidir. Bunun için ev pansiyonculuğu kursları açılmalı ve bu işi yapan kişilerin işlerini daha profesyonel yapmaları sağlanmalıdır. Yöre de ev pansiyonculuğu desteklenmesi gereken iş kollarının en önemlilerindedir.

KAYNAKÇA

- [1] Burkart, A.J. ve Medlik, S.,1981. Tourism: Past, Present, Future, Heineman:London.
- [2] Çeken, H., 2016. Turizm Ekonomisi, Detay Yayıncılık, 2.Baskı, Ankara.
- [3] OECD, (Anonymus), 1994. Tourism Strategies and Rural Development, Paris.
- [4] Özkan, E., 2007. Türkiye’de Kırsal Kalkınma Politikaları Ve Kırsal Turizm. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- [5] Ahipaşaoglu, S., Çeltek, E., 2006. Sürdürülebilir Kırsal Turizm, Gazi Kitabevi, Ankara.
- [6] Soykan, F., 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 10, 67-75.
- [7] Şerefoglu, C.,2009. Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü- 2007-2013 Yılları Arasında Ülkemizde Uygulanacak Olan İpard Kırsal Kalkınma Programındaki Yeri Önemi Ve Beklenen Gelişmeler, Tarım Ve Köyşleri Bakanlığı Dış İlişkiler Ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı. Uzmanlık Tezi, Ankara.
- [8] Soykan, F., 2002. Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri ve Türkiye, I. Türkiye Dağları Ulusal Sempozyumu, Ilgaz/Kastamonu.
- [9] Mill, R. C., Morrison, A. M., 1992. The Tourism System, 2nd ed., New Jersey.
- [10] Dinçer, M., Dinçer, F.,1989. Türkiye’de Konaklama Sektörünün Gelişimi ve Başlıca Sorunları Üzerine Bir Araştırma, İktisat Fakültesi Mecmuası, 47(1-4).
- [11] Kozak, N., Kozak, M.A., Kozak, M., 2014. Genel Turizm Bilgisi İlkeler-Kavramlar, Detay Yayıncılık, Ankara.
- [12] Çımat, A., Bahar, O., 2003. Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme, Akdeniz İ.İ.B.F Dergisi., 1-18.
- [13] Uslu, F., 2018. Bin Yıllık Türk Yurdu Antalya Kaleiçi’nin Son Yıllarda Turizmle Birlikte Oluşan Sosyo-Kültürel Değişimi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 811-831.
- [14] Akyol C., 2012. Kırsal Turizmde Ev Pansiyonculuğu Modeli ve Karadeniz Örnekleme Artvin, Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi International Journal of Social and Economic Sciences 2 (2): 79-83.
- [15] Uçar, N., 2010. Turizmin Kırsal Alana Etkisi: Gökçeada Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antropoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- [16] Lynch, P. A., 2005. The Commercial Home Enterprise and Host: A United Kingdom Perspective, Hospitality Management, 24 (4), 533-553.
- [17] Henning, R., 2007. Effective Guest House Management. Juta & Co Ltd. Güney Afrika.
- [18] Karacaer, S. S., 2012. Ev Pansiyonculuğunun Kırsal Turizm İşletmeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Gelveri Örneği, 2. Ulusal Kırsal Turizm Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 143-153, Aksaray Üniversitesi, Aksaray.

[19] Muğla Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, (2019). <https://mugla.ktb.gov.tr/TR-157565/cografya-konum-iklim-ulasim.html>.

[20] Muğla Büyükşehir Belediyesi, 2019. <https://www.mugla.bel.tr/sayfa/datca-hakkinda>

[21] Datça Kaymakamlığı, 2019. <http://www.datca.gov.tr/tarihce>

[22] Muğla Valiliği, 2019. <http://www.mugla.gov.tr/ilcelerimiz>

[23] Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel müdürlüğü, 2019. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>.

[24] Şenol F., 2016. Türkiye Turizm Coğrafyası ve Dünya Kültürel Mirası, 5.baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

[25] Gürdal M., 2014. Türkiye Turizm Coğrafyası, 2.baskı, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

[26] Datça Belediyesi, 2019. <http://datca.bel.tr/tesisler/>